

Gebiedonline 2019

Input voor de algemene ledenvergadering 18 maart as.

Redactie: Michel, input van Ruurd, Maria, Peterpaul.

11 maart 2019

Dit document beschrijft de doorontwikkeling die vanaf 2019 is ingezet, en dient primair als discussiestuk rond de uitwerking daarvan.

Wat is Gebiedonline?

Gebiedonline is een online platform in coöperatief eigendom. Gebiedonline is bedoeld voor mensen die met plezier in netwerken willen samenwerken aan een sociaal rechtvaardige en ecologisch veilige wereld. De leden van de Coöperatie Gebiedonline beschouwen het platform als een moderne 'commons' infrastructuur: een online plek van en voor iedereen – zo toegankelijk, eerlijk en vanzelfsprekend als water uit de kraan.

Geschiedenis

De coöperatie Gebiedonline is in 2016 opgericht door vijf bewonersnetwerken die wilden samenwerken bij de ontwikkeling van een innovatief digitaal platform. Deze netwerken vertegenwoordigden bewoners uit Amsterdam (IJburg, Indische buurt en Buiksloterham), Amersfoort (Nieuwland) en Gouda. Het digitale platform van de coöperatie werd gebaseerd op de software die al vanaf 2012 was ontwikkeld voor IJburg. De coöperatie werd eigenaar van de software en verantwoordelijk voor de doorontwikkeling. Centraal bij de ontwikkeling van het platform draait het om samenwerken aan een sociaal rechtvaardige en ecologisch veilige wereld. Het platform is dan ook met dat doel in gedachten ontworpen.

Dit betekent dat de gebruikers:

- eigenaar zijn van het platform en de data (via vertegenwoordiging door leden van de coöperatie);
- het ontwerp van het platform doorlopend verbeteren (al dan niet gedelegeerd), op basis van eigen experimenten, ervaringen en inzichten; en
- met elkaar ondernemen en besluiten nemen op basis van het consentbeginsel (Sociocratie).

Tevens betekent het dat het ontwerp erop gericht is om ondersteuning te bieden aan:

- online netwerkactiviteit die leidt tot prettige en constructieve ervaringen, zowel individueel als collectief;
- diversiteit, interesse in en contact met de ander en 'het andere';
- het creëren, valideren en delen van relevante informatie;
- co-creatie processen;
- eerlijke besluitvorming; en
- het versterken van verbinding en gemeenschapskracht in de werkelijke wereld (dus niet alleen online).

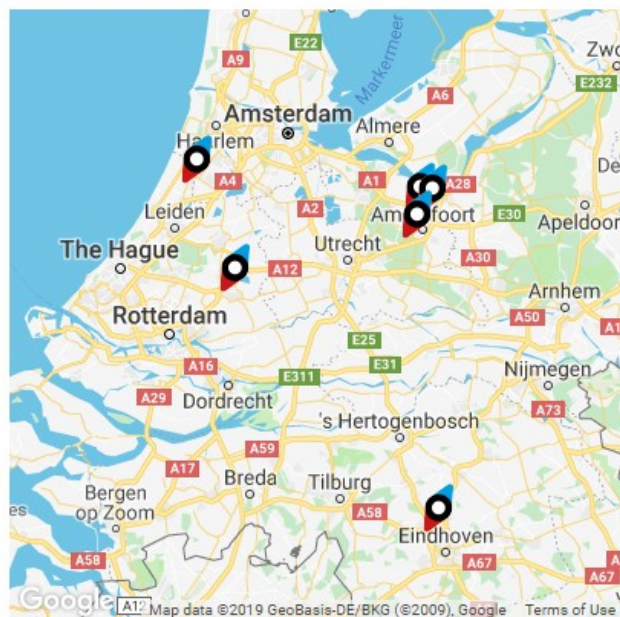
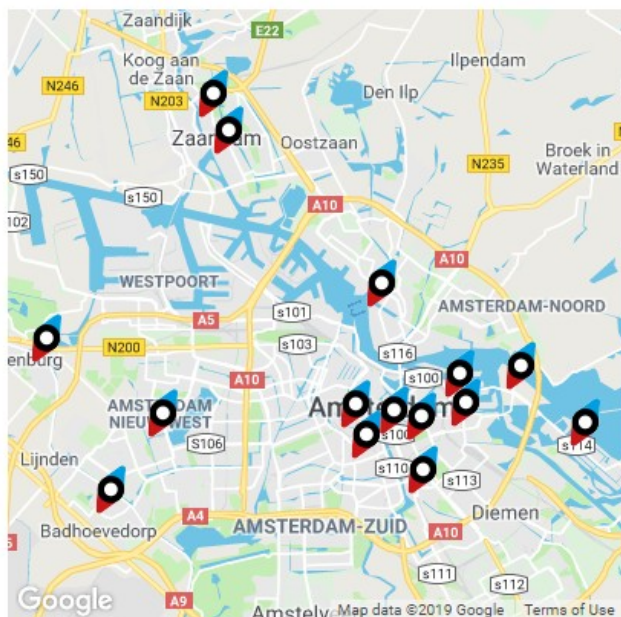
(Wellicht ten overvloede: Deze principes staan haaks op 'de online platformen uit Silicon Valley' die vanwege hun business model ontworpen zijn om gebruikers verslaafd te maken aan platform-bezoek en het daarbij achterlaten van zoveel mogelijk data. Met als bijeffecten het stimuleren/belonen van egocentrisme, oppervlakkigheid, ondermijning van de democratie en polarisatie).

Coöperatie Gebiedonline is niet winstgedreven, maar wel onafhankelijk en financieel gezond. De structurele inkomsten worden verkregen door de contributie van de leden. De ontwikkeling van Gebiedonline wordt regelmatig versneld dankzij sponsorships en extra inkomsten uit projecten.

Groei van de coöperatie

Inmiddels heeft de coöperatie 27 leden. Dit betekent dat het platform de netwerken in 27 verschillende dorpen en steden in Nederland ondersteunt. Opgeteld hebben deze netwerken meer dan 30.000 actieve deelnemers. De meeste netwerken bestaan in Amsterdam. Deze zijn overwegend zelf georganiseerd door actieve bewoners, maar in sommige gevallen (vooral bij nieuwe wijken) is de Gemeente Amsterdam zelf lid, zoals bij Zeeburgereiland en Centrumeiland.

Onderstaande kaarten tonen de grootste aangesloten netwerken.

De coöperatie maakt een mooie ontwikkeling door doordat steeds meer organisaties lid worden, maar er is ook een beperking. De beschikbaarheid van het platform voor bewoners is tot nu toe altijd afhankelijk van de aanwezigheid van een actieve organisatie die tijd en geld wil investeren in een digitaal platform. Als er in een gebied geen organisatie is die het initiatief neemt, komt er ook geen digitaal platform.

Veel (lokale) netwerken maken gebruik van alternatieven, zoals Facebook, Whatsapp en Nextdoor. De kritiek op die platformen wordt echter steeds breder gedeeld. Als coöperatie kunnen we hier een oplossing bieden, omdat we de benodigde technologie in huis hebben.

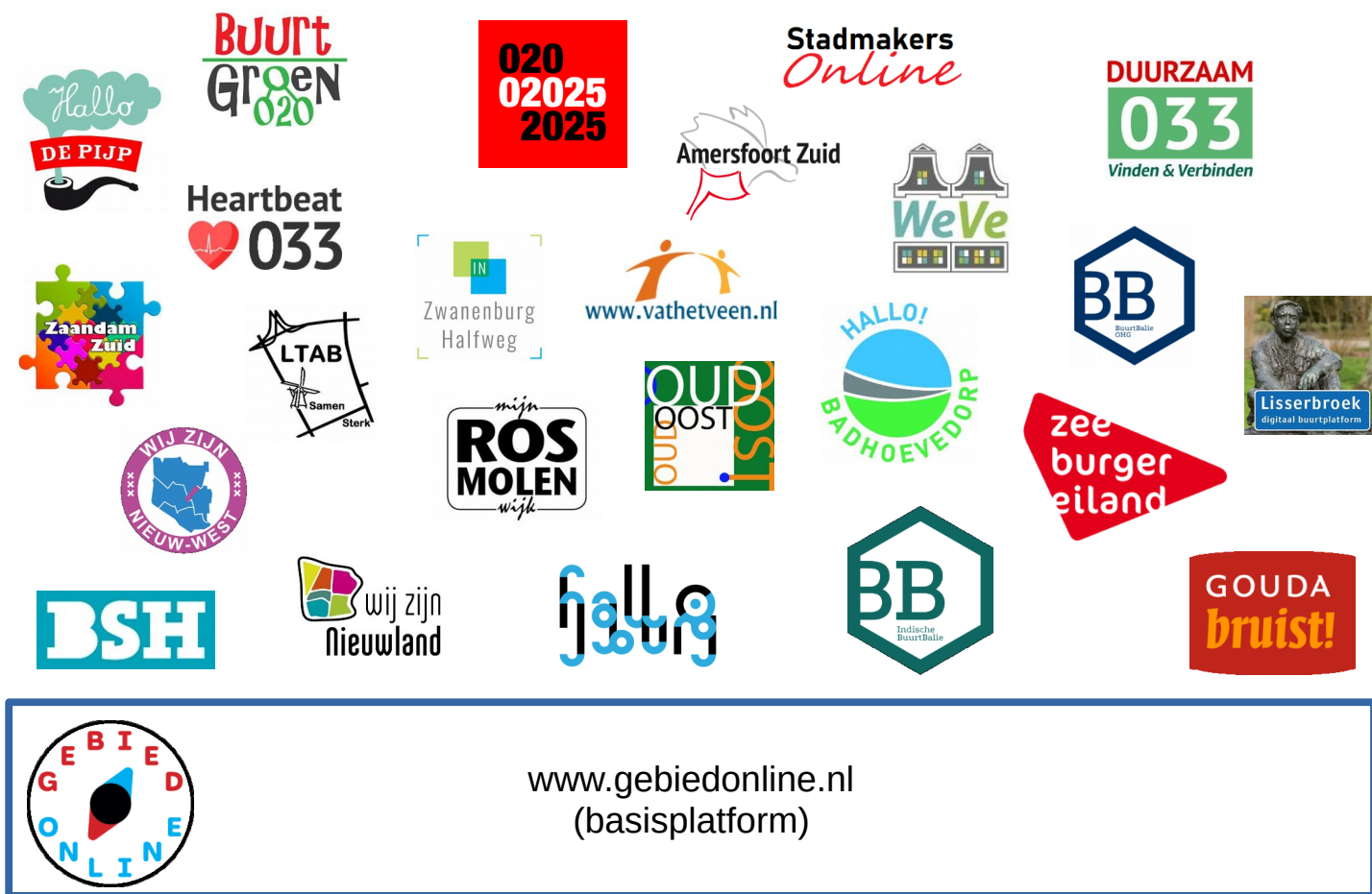
Koers vanaf 2019

De leden van Gebiedonline hebben eind 2018 besloten te onderzoeken of het mogelijk is om de software van Gebiedonline breder beschikbaar te stellen. Dit betekent dat Gebiedonline vanaf medio 2019 een gratis basisplatform beschikbaar stelt – voor iedereen in het Nederlandse taalgebied. Dit basisplatform combineert sociale-media-functies met blogs en forums. Het grootste deel van de functies die nu alleen beschikbaar zijn voor onze leden, komen dan ook beschikbaar in dit gratis basisplatform. Tegelijk blijven alle principes van de coöperatie geldig. De bestaande platforms van de leden worden vervolgens gebaseerd op dit basisplatform, maar eigenlijk verandert er voor hen niets. Ze houden hun eigen missie, vormgeving en domeinnaam.

Twee lagen: basislaag en niche-communities

Het nieuwe Gebiedonline is dus uit twee lagen opgebouwd:

1. De basislaag ondersteunt allerlei vormen van **netwerkactiviteit**. Het is een gratis te gebruiken sociaal netwerk zoals we er wel meer kennen, maar dan op basis van de principes van Gebiedonline.
2. De tweede laag is er voor doelgerichte **niche-communities** die zich met hun verhaal, doel en identiteit willen onderscheiden.

Functionaliteit basislaag

Op het basisplatform kan iedereen een account aanmaken, een eigen profiel vullen en interacteren met andere aanwezigen. De functionaliteit is waarschijnlijk het beste te vergelijken met LinkedIn, maar met meer aandacht voor lokale thema's. Onderstaande opsomming geeft een beeld van de functies in de basislaag.

- Het is een **open platform**. Alle informatie is publiek, met als uitzondering berichten in een groep. Daarbij kan ervoor worden gekozen de berichten alleen voor de groep zichtbaar te maken. Ook kunnen gebruikers kiezen voor een onzichtbaar account, maar daarmee kunnen ze niets posten.
- Er is **geen centrale redactie**. Alle inhoud wordt door de gebruikers gemaakt. Er zijn wel spelregels en er is toezicht. Bezoekers kunnen storende inhoud aangeven en eventueel wegstemmen.
- Iedereen kan een **profiel** aanmaken. Als je ook een (echte) foto van jezelf plaatst, kan je inhoud plaatsen: organisaties, locaties, berichten, projecten, activiteiten, vraag & aanbod en uitdagingen.
- Er zijn alleen profielen van **echte mensen**. Iedereen heeft maximaal één profiel, met echte naam en foto (niet verplicht). Dit is omdat het platform transparantie wil bevorderen (en niet een parallelle, anonieme wereld wil creëren).
- De echtheid van profielen kan bevestigd worden door **onderlinge identificatie**. Bijvoorbeeld: 'Jan bevestigt dat Klaas ook echt Klaas is.'
- Er zijn diverse vormen van '**ranking**'. Daarmee kunnen bijvoorbeeld bijdragen of projecten worden geordend op basis van de waardering door gebruikers.
- Alle inhoud wordt gekoppeld aan **locaties** en **thema's**. Netwerkactiviteit groeit immers rond locaties, thema's en combinaties daarvan. Er is één gemeenschappelijke lijst thema's voor het hele Nederlandse taalgebied.
- Je kan **actief op de hoogte worden gehouden**. In je profiel kun je instellen of en hoe je dat wil. Denk aan via mail, sms of app, aan frequenties en aan geografische en thematische afbakeningen.
- Je **privacy** wordt gewaarborgd, meer dan verplicht door wettelijke eisen. Zo kunnen gegevens in een IRMA-kluus worden bewaard (<https://privacybydesign.foundation/irma-begin/>).
- De basislaag biedt je de mogelijkheid je profiel te gebruiken om **bij andere websites in te loggen**. ('single sign on').
- De basislaag ondersteunt **Nederlandse taal**. Als de behoefte zich aandient is de software vrij eenvoudig meertalig te maken.
- De basislaag heeft een gebruiksvriendelijke en **neutrale vormgeving**.

Functionaliteit community-laag

Als aanvulling op de basislaag kunnen (niche-)communities een aparte digitale omgeving creëren. Kortgezegd:

- eigen domeinnaam
- eigen onderwerp/missie
- eigen logo en vormgeving
- eigen redactie
- eigen nieuwsbief, etc.

Deze digitale omgeving kan zodanig worden ingericht dat alles in het teken staat van de centrale missie. Hierdoor wordt het herkenbaar voor gebruikers. Dit draagt ertoe bij dat het een sterke online community wordt.

De communities zijn de leden van de coöperatie. Zij betalen een jaarlijkse contributie. De leden zijn samen eigenaar van het digitale platform, bewaken de gegevens en bepalen de toekomst van Gebiedonline.

Overzicht functionaliteit

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de functies in het basisplatform versus de functies die voor leden van de coöperatie beschikbaar zijn.

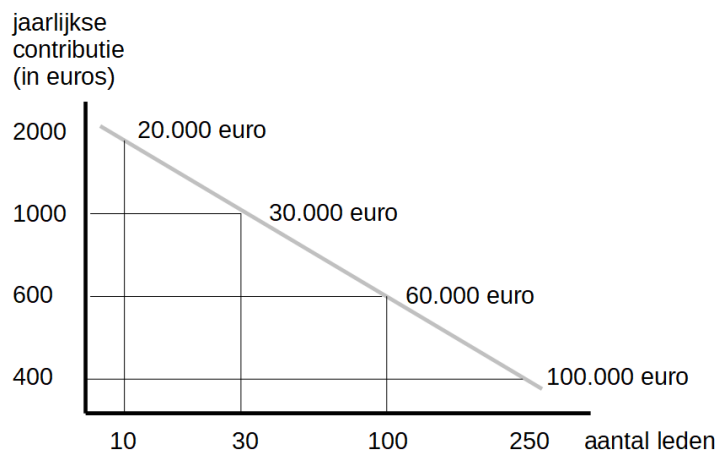
Basisplatform Gratis	Niche-communities Lidmaatschap coöperatie Gebiedonline
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Persoonlijke profielen ✓ Organisatie-profielen ✓ Locaties ✓ Sociale kaart ✓ Agenda (kalender) ✓ Projecten ✓ Uitdagingen, discussies ✓ Berichten (nieuws, blogs) ✓ Prikbord: Vraag en aanbod van diensten/producten ✓ Besloten/open praatgroepen ✓ Gepersonaliseerde notificaties (per mail, of via app) ✓ Zoeken naar mensen met dezelfde (maatschappelijke) interesses ✓ Overzicht verhuurbaar vastgoed ✓ Ondersteuning aan VVE's ✓ Overzicht Stadmakers ✓ Overzicht van Nederlands subsidiegevers ✓ Support via veelgestelde vragen en fora ✓ Single sign-on ✓ IRMA-datakluis 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Eigen domeinnaam ✓ Eigen vormgeving ✓ Eigen homepage en webpagina's ✓ Gebruiksstatistieken ✓ Redactionele nieuwsbrief en andere mailcampagnes ✓ Veiling van producten ✓ Website voor organisaties en ondernemers in de buurt ✓ Imports en exports ✓ Tools voor kwaliteitsbeheer (ontdubbeling) ✓ Narrowcasting ✓ Advertentie-inkomsten ✓ Publicatie-management ✓ Afgeschermd inhoud, bijv. documenten rond projecten ✓ Enquetes en (markt)onderzoek ✓ E-learning ✓ Gebiedsdoelen en gebiedsplannen ✓ Ondersteuning Omgevingswet ✓ Mogelijkheid voor maatwerk ✓ Support (7 dagen per week)

Voor beide geldt:

- Gebiedonline is een **responsive website**. Dit betekent dat de bediening zich aanpast aan het apparaat dat je gebruikt (smartphone, tablet of laptop).
- Gebiedonline komt in de loop van 2019 ook als (Progressive Web) **app** beschikbaar. Dan kun je Gebiedonline dus als app installeren op tablet of telefoon.

Let op: bovenstaande is een voorstel. Het is nog niet gerealiseerd. Maar als we dit gaan doen, kan Gebiedonline gebruikt worden in gebieden waar (nog) geen actieve (bewoners)organisatie het initiatief neemt om lid te worden van de coöperatie. Mensen kunnen dan individueel actief worden op het platform. Op een later moment kan toch de wens ontstaan om een eigen online community te willen vormen, en dus lid te worden van de coöperatie.

Op dit moment zijn er 27 leden die jaarlijks 1000 euro contributie betalen. Als we het aantal kunnen laten groeien naar 250 leden, dan wordt een jaarlijkse contributie van 400 euro wellicht mogelijk. Hierbij houden we rekening met een toename van kosten voor administratie, ledenbeheer, helpdesk en marketing. Hieronder een indicatie van de verhouding tussen aantal leden en de jaarlijkse contributie.

Als dit slaagt, dan:

- ondersteunen we gratis netwerkactiviteiten op het basisplatform in het hele Nederlandstalige taalgebied, en
- is de jaarlijkse contributie zodanig verlaagd dat het starten van een online community voor meer (bewoners)organisaties financieel haalbaar wordt.

Aanvullende diensten van Gebiedonline

Veel gemeenten zijn op zoek naar nieuwe manieren om met burgers samen te werken. Allerlei thema's komen daar vaak bij samen. Denk aan inclusie, democratische vernieuwing, de nieuwe omgevingswet, participatie, lokaal eigenaarschap en het aanwenden van de expertise en energie van lokale bewoners en ondernemers bij het vinden van oplossingen voor de uitdagingen van de 21e eeuw. Net als bij alle netwerkactiviteit is in zo'n situatie behoefte aan een samenspel van:

- a) ontmoetingen in de echte wereld, en
- b) een rode draad van online informatie, communicatie en samenwerking – onafhankelijk van tijd en ruimte.

Gebiedonline gaat in zo'n situatie graag een partnership met een gemeente aan. Hierbij onderzoeken we hoe een gemeente haar doelstelling (versneld) kan bereiken door het inzetten van het basisplatform van Gebiedonline, alsmede van de digitale communities die daarop zijn gebaseerd.

Overigens zijn er naast gemeenten tal van andere (semi)overheden en maatschappelijke organisaties denkbaar waarmee we goed kunnen samenwerken, zoals provincies, waterschappen, woningbouwcorporaties, zorgpartijen, energiecoöperaties, belangenbehartigers, etc.

Een voorbeeld

De Gemeente Amsterdam maakt in stadsdeel Oost al vanaf 2016 gebruik van de platforms van Gebiedonline om samen met bewoners en organisaties in de wijken de jaarlijkse gebiedsplannen op te stellen. Zie www.onsgebied.nl. Hierbij zijn bestaande platforms zoals Hallo IJburg ingezet, maar in de buurten waar geen platform bestond is een platform voor dit doel gecreeerd, zoals <https://watergraafsmeer.onsgebied.nl/>. De gemeente heeft er voor gekozen om dit met Gebiedonline te doen (i.p.v. op de website van de Gemeente Amsterdam) om de volgende redenen:

- op de bewonersplatforms waren al bewoners aanwezig en bewoners hadden zich al georganiseerd
- het beheer wordt gedaan door bewoners die de buurt goed kennen
- de doorlooptijd van de software-ontwikkeling was korter
- de website en functionaliteit kon snel worden aangepast aan veranderende wensen en inzichten
- kosten waren lager (rondom 20.000 euro per jaar)

Waarom is dit interessant?

Gemeenten moeten (net als elke andere organisatie) keuzen maken m.b.t. wat ze wel en niet doen. Dit geldt ook voor de digitale systemen die ze aanbieden. Van sommige systemen ligt het voor de hand dat de gemeente die in eigen beheer houdt. Zie rechter kolom in onderstaande tabel. Van andere systemen ligt het voor de hand dat de gemeente het niet doet. Zie linker kolom. En van een derde groep ligt het eigenlijk niet bij voorbaat vast. Zie de middelste kolom.

1: Gemeente	2: kan beide	3: Particulier
Bevolkingsadministratie Gemeentelijke belastingdienst Sociale dienst/UWV Politie	<ul style="list-style-type: none">• Gebiedsplannen• Meldingen openbare ruimte• Bewoners activeren op gemeentelijke doelstellingen (bijv. energietransitie)• Organiseren informele zorgpartijen• Vastellen wat er leeft in de wijk• Kennis en informatie-uitwisseling (e-learning)• Informatie over fondsen en subsidies• Samen beleid maken (deep democracy, sociocratie, deliberatie)• Prioriteiten aangeven en ophalen (agenderen)• Omgevingswet• Klankbord gebaseerd op people ranking	Grote verzameling tools voor bewoners

Gebiedonline is voor de functies in kolom 2 een robuuste partner voor gemeenten (1). Gebiedonline kan gemeenten ondersteunen bij het bereiken van specifieke doelen, waarbij digitaal contact met bewoners essentieel is.

Voordelen:

- Omdat bewoners al geregistreerd zijn en hun (interesse)profielen bekend zijn, kan snel contact gelegd worden over specifieke onderwerpen.
- De platforms worden beheerd door bewoners die de buurt goed kennen.
- Software kan snel ontwikkeld worden. Gebiedonline maakt gebruik van het CrossmarX Application Platform. Dit is bewezen de snelste ontwikkeltool van Nederland. Zie <https://crossmarx.nl/radtrace>.
- Gebiedonline werkt volgens het principe van “Perpetual beta”: nieuwe functies komen snel beschikbaar en worden samen met gebruikers getest. Zie https://nl.wikipedia.org/wiki/Perpetual_beta. Hierdoor neemt de snelheid van ontwikkeling toe, maar ook worden gebruiker meer betrokken. Ze voelen zich mede-eigenaar van het platform.
- Gebiedonline is een experimenteer-omgeving. Er is constant ruimte om nieuwe dingen te proberen.
- Gebiedonline is van de bewoners. Via hun communities zijn ze eigenaar van de cooperatie en medeverantwoordelijk voor de door-ontwikkeling van het platform en van het beheer van alle data. Dit heeft als voordeel dat de betrokkenheid groot is.
- Gebiedonline heeft geen winstoogmerk. Dit betekent dat alle ontwikkelde functionaliteit direct beschikbaar komt voor alle leden zonder extra kosten. Ook betekent het dat er nooit extra inkomsten nodig zijn die verkregen worden door verkoop van data of exploitatie van data.
- Gebiedonline is bij uitstek in staat om de kracht van de bottom-up-beweging aan te wenden voor maatschappelijke vernieuwing (bijv. op de gebieden van zorg en klimaat)

Gemeenten (en andere maatschappelijke organisaties) kunnen altijd contact opnemen met Gebiedonline om de mogelijkheden voor samenwerking te onderzoeken.

1. Gebiedonline gaat in zo'n situatie graag een partnership met een gemeente aan. Bij zo'n partnership wordt afgesproken binnen bepaalde spelregels minimaal drie jaar met elkaar samen te werken. Om een dergelijke samenwerking verder uit te werken is het verstandig om over langere tijd te kijken naar hoe het best functies verdeeld kunnen worden over de systemen van de gemeente en Gebiedonline. Praktisch zal altijd gegevensuitwisseling nodig zijn, en het beste is het om dit vanuit een lange termijn visie op systeemarchitectuur te doen.

De digitale stad van de toekomst: Tada

Tada is een beweging voor een verantwoorde digitale stad - van èn voor iedereen: zie <https://tada.city/>. Een van de producten van Tada is het manifest '**Tada – duidelijk over data**'. Hierin worden zes principes benoemd die in de digitale stad zouden moeten gelden. Gebiedonline onderschrijft deze principes van harte. We noemen ze en geven aan wat Gebiedonline doet om deze principes te realiseren.

1. Inclusief

Gebiedonline is inclusief. Iedereen mag een account aanmaken en zichzelf zijn. Iedereen is gelijkwaardigheid op het platform. Er is minimale redactie. Communicatie vindt vooral horizontaal plaats. Doordat niemand anoniem mag posten of reageren, is de sfeer goed en helpt iedereen elkaar, waardoor niemand zich buitengesloten voelt.

2. Zeggenschap

Gebiedonline draagt bij aan de vrijheid van bewoners. Technologie en data zijn dienend aan iedereen die zichzelf en zijn/haar zijn omgeving wil verbeteren, zelf informatie wil verzamelen en kennis wil gebruiken en ontwikkelen. Door gebruik te maken van de IRMA-kluis, kan ook iedereen zelf bepalen welke persoonlijke gegevens aan wie verstrekt worden. Hier is sprake van zelfbeschikking.

3. Menselijke maat

Het platform is ondersteunend aan processen in de werkelijke wereld: in buurten en wijken, op blokniveau, en soms in een wat groter gebied maar dan gericht op een specifiek thema. Het gaat altijd om mensen in staat stellen om hun eigen doelen te realiseren. Iedereen heeft ook het recht om zijn/haar gegevens volledig te verwijderen ("het recht om digitaal vergeten te worden")

4. Legitiem en gecontroleerd

Gebiedonline is volledig eigendom van de leden. En de leden zijn de bewoners uit het dorp, de buurt, de wijk of de stad. Zij hebben zeggenschap over de technologie en de data. Hierbij wordt steun geaccepteerd van de overheid, maatschappelijke organisaties en/of bedrijven, maar de zeggenschap blijft bij de bewoners.

5. Open en transparant

Gebiedonline is transparant over de data die wordt vastgelegd. Vrijwel alle gegevens zijn zichtbaar voor iedereen, vanuit het principe: alle gegevens zijn publiek, behalve als Bij persoonlijke gegevens bepalen de deelnemers zelf welke gegevens publiek mogen zijn. Er worden nooit gegevens verzameld die geen nut dienen.

6. Van iedereen - voor iedereen

Gebiedonline draagt bij aan het verspreiden van gegevens en kennis die van algemeen belang zijn. Dit kunnen gegevens zijn over de stad, of kennis die gebruikt kan worden om de stad te verbeteren.

Bijlage: Partners van Gebiedonline

Citizen Data Lab, Hogeschool van Amsterdam

CrossmarX, Application Platform

Data Lab, gemeente Amsterdam

Decode, Decentralised Citizens Owned Data Ecosystem

TadaCity Amsterdam

Samen Beter, werken aan vitale wijken

Stichting Privacy by Design